

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ A.**, bytom V., **2/ A.**, bytom V. obaja zastúpení JUDr. K., advokátom so sídlom v P., proti žalovaným **1/ P.**, bytom V., **2/ Z.** bytom V., obaja zastúpení JUDr. L., advokátom v P., o **odstránenie neoprávnenej stavby a iné**, ktorá sa viedla na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11 C 74/2001, na dovolanie žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 29. októbra 2008 sp. zn. 1 Co 80/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Prešov rozsudkom z 27. februára 2008 č.k. 11C 74/2001-272 zriadil vecné bremeno oprávňujúce každého vlastníka prístavby rodinného domu na Ul. K. X., V. mať na parcele KN X., zapísanej na LV č. X., V. v rozsahu znázornenom na geometrickom pláne I. č. X. zo dňa 24.11.2000 umiestnenú časť domu na novovytvorenej parcele KN X/5. zastavanej ploche o výmere 3 m² znázornenej na citovanom geometrickom pláne, žalovaním uložil povinnosť zaplatiť žalobcom solidárne 10 000 Sk (331,94€) do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobu o uloženie povinnosti postaviť oplotenie a o zaplatenie 6 500Sk (215,76€) vylúčil na samostatné konanie (v ktorom bude rozhodnuté aj o náhrade trov konania).

Na odvolanie žalobcov proti rozsudku súdu prvého stupňa Krajský súd v Prešove rozsudkom z 29. októbra 2008 sp. zn. 1 Co 80/2008 rozsudok súdu prvého stupňa (okrem výroku o vylúčení veci na samostatné konanie) potvrdil a rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania ponechal na konečné rozhodnutie vo veci. Na odôvodnenie potvrdzujúceho výroku uviedol, že súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci správne rozhodol. Stotožnil sa s názorom prvostupňového súdu, že nebolo preukázané, že by žalovaní mali vedomosť o tom, že stavajú na cudzom pozemku. V zhode so súdom prvého stupňa prihliadol k pomerom žalovaných a nepatrnej výmere (3 m²), k zabratiu ktorej došlo zriadením prístavby k rodinnému domu žalovaných. Súd prvého stupňa správne posúdil vec aj podľa § 135 c Občianskeho zákonníka, pričom nepochybil ani pri určení primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena v prospech žalovaných, uzavrel odvolací súd.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, v ktorom uviedli, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Namietali dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 1 a ods. 2 písm. a, b, c Občianskeho súdneho poriadku. Tvrdili, že odvolací súd nesprávne pri svojom rozhodovaní nesprávne aplikoval ustanovenie § 135c ods.3 Občianskeho zákonníka. Trvali na tom, že žalovaní neboli dobromyseľní. Ďalej súdom vytkli, že nevykonali nimi navrhované dôkazy, a to ohľadku na mieste samom, dopracovanie znaleckého dokazovania na otázku, či prístavba spĺňa podmienky stavby z hľadiska statiky, bezpečnosti prevádzky, ochrany životné prostredia a určenia nemajetkovej ujmy za znehodnotenie majetku, v dôsledku čoho im bola odňatá možnosť konať pred súdom. Konanie odvolacieho súdu je postihnuté aj inou vadou, ktorá spočíva v tom, že vychádzal z neúplného a nesprávne zisteného skutkového stavu, tzn. len z tvrdenia žalovaných. Z týchto dôvodov žiadali zrušiť nielen rozsudok odvolacieho súdu, ale tiež rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátiť Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie eventuálne ho zmeniť a priznať im náhradu za zriadenie vecného bremena vo výške 200 000 Sk (6638,78 €) a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 500 000 Sk (16 596,96 €).

Žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu žalobcov písomne nevyjadrili. Navrhli dovolanie ako neprípustné odmietnuť a žiadali priznať im náhradu trov dovolacieho konania vo výške 120,88 €.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie, ktoré v danom prípade smeruje proti rozsudku, je procesne prípustné, ak sa ním napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (viď § 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). V prejednávanej veci nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa týchto ustanovení, lebo dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, odvolací súd sa neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu (ktorý v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, a preto ani nevyslovil právny názor) a dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Dovolanie žalobcov preto podľa § 238 O.s.p. prípustné nie je. Procesnú prípustnosť ich mimoriadneho opravného prostriedku by vzhľadom na to zakladala len prípadná procesná vada v zmysle § 237 O.s.p. Na vadu takejto povahy je dovolací súd povinný vždy prihliadať (§ 242 ods. 1 O.s.p.). So zreteľom na uvedenú povinnosť sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa - a to aj vzhľadom na obsah dovolania - zaoberal tiež otázkou, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj rozsudku), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/

účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k jednej (niektorým) z týchto väd, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, ktoré opodstatňuje záver dovolacieho súdu, že konanie na súde nižšieho stupňa je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd. Mimoriadnosť dovolania ako opravného prostriedku, ktorým možno výnimočne napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, sa prejavuje aj v tom, že jeho prípustnosť v zmysle § 237 O.s.p. je spojená výlučne len s najzávažnejšími, v ňom taxatívne vymenovanými procesnými vadami zakladajúcimi tzv. zmätočnosť. Iné procesné vady (procesné vady inej povahy, než sú vady taxatívne vymenované v § 237 O.s.p.) nezakladajú prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku podľa uvedeného ustanovenia.

Dôvody (prípustnosti a opodstatnenosti) dovolania dovolací súd neposudzuje len podľa toho, ako boli slovne vyjadrené (naformulované), ale predovšetkým podľa obsahu tohto opravného prostriedku (§ 41 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p.). Pri takomto posudzovaní dovolania je zřejmé, že žalobcovia v danej veci namietli procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že vyjadrili nesúhlas s postupom súdov, keď nevykonali nimi navrhované dôkazy.

Pokiaľ mali dovolatelia skutočne na mysli túto vadu konania, treba uviesť, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. zakladá taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. Ako Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol už vo viacerých svojich rozhodnutiach, pokiaľ bolo rozhodnutie súdu vydané na základe neúplne zisteného skutkového stavu, neznamená to bez ďalšieho, že je daný dôvod prípustnosti v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. O procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia, ktorá spočíva v odňatí možnosti konať pred súdom, ide len vtedy, keď súd neumožnil účastníkovi vykonať

v priebehu konania práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom, a to najmä právo predniesť (doplniť, či doplňovať) svoje návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj § 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 118 ods. 1 a 3, § 123, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O.s.p.). Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 53/2000. Zo spisu nevyplýva, že by žalobcom bolo odňaté niektoré z uvedených procesných práv.

V sporovom konaní, o ktoré ide aj v prejednávanej veci, platí dispozičná a prejednácia zásada. Účastníci sú v ňom povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti a označia dôkazné prostriedky (viď § 101 ods. 1 O.s.p.) a sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení; len súd ale rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná (viď § 120 ods. 1 O.s.p.). Pokiaľ účastník navrhne súdu dôkaz, je povinný uviesť, ktoré skutočnosti sa týmto dôkazom majú preukázať. Súd nevykoná dôkazy, ktoré nie sú pre posúdenie veci relevantné a nemôžu smerovať k zisteniu skutočností predvídaných skutkovou podstatou právnej normy, ktorú treba na danú vec aplikovať. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Uvedené vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993, v ktorom zaujal názor, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. K rovnakému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 125/1999, v ktorom vyslovil názor, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nezakladá to vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom alebo za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré účastníci mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení. Ten istý záver zaujal Najvyšší súd

Slovenskej republiky tiež v uznesení z 27. novembra 1997 sp. zn. Obdo V 56/98, ktoré bolo uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 6/2000.

Žalobcovia v dovolaní namietajú, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právny posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. K odňatiu možnosti dovolateľov pred súdom konať nemohli viesť ani právne závery, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia, lebo ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože súd svojím rozhodovaním neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné právo účastníka. Či už teda súdy napadnuté rozhodnutia založili na správnom alebo nesprávnom právnom posúdení veci (pozn.: dovolací súd rozhodnutia z tohto aspektu neposudzoval), neodňali tým žalobcom možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dovolatelia namietajú aj to, že konanie súdov z 29. októbra 2008 sp. zn. 1 Co 80/2008, nižších stupňov je zaťažené tzv. inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Predovšetkým treba uviesť, že tento dovolací dôvod by bol skúmateľný za situácie prípustnosti dovolania, pretože sám osebe prípustnosť nezakladá. Okrem toho polemika s hodnotením dôkazov vykonaných súdmi nižších stupňov takouto vadou nie je.

Vzhľadom na uvedené dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne neprípustné. So zreteľom na to dovolanie žalobcov odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd nerozhodol. Rozhodne o nich súd v rozhodnutí o veci samej, po vyčerpaní celého predmetu konania.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. mája 2009

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Hrčková Marta